

AN INDRE SIDE 10 OG 11

Skremt av JSF-støyen

Foto: Lockheed Martin

Støyen fra F-35, Norges nye kampfly, vekker sinne og debatt i flere land. I Nederland frykter skremte innbyggere at hele tettsteder må bort. Tall fra en flybase i USA viser skyhøye støytall

for F-35. Ordfører Odd-Tore Fygle sier tallmaterialet er kjent, men poengterer at Bodø har presentert en mulig løsning på problemet i form av ny flystripe. **NYHETER side 6 og 7**

«En viktig del av kjærligheten er god kjemi. Det må være derfor kona mi behandler meg som kjemisk avfall.»
Ukjent

anUNG

SIDE 22 OG 23

Makaber mobbing

I går fikk Ap-veteranen **Frantz Holmstrøm** et særdeles makabert brev i posten. **NYHETER side 8**

KGB-nei til Knut Hamsun

KULTUR side 24 og 25

Trives med Drillo

Mounir Hamoud under presstreffet før landslagets trening i går. **SPORT side 19**

Sett sammen din egen skipakke!

Alpinpakker

+30%

Langrennspakker

+30%

Bodø tlf. 75 54 98 50 Storgt. 5, 8006 Bodø

INTERSPORT
VI HJELPER DEG MED RIKTIG UTSTYR

Renault kutter

En gang var Renault et relativt stort bilmerke i Norge. Etter årtusenskiftet gikk det bare en vei – ned. Ved inngangen til fjoråret overtok fabrikkens selv importen til Norge.

Resultatet ble ikke bedre. Markedsandelen endte på svake 0,6 prosent i fjor. Til nå i år har merket

solgt drøyt 30 biler totalt i Norge. Nå melder bransjenettstedet Bilnytt.no at seks av 14 stillinger i Renault Norge kuttet på grunn av det svake salget.

I disse dager lanseres forøvrig en ny **Megane** som skal ta opp kampen i Golf-klassen.

I arrest etter ruskjøring

En bodøvering måtte tilbringe natt til tirsdag i arresten på Bodø politihus, etter å ha blitt pågrepet sent tirsdag kveld, mistenkt for å ha kjørt i ruspåvirket tilstand.

Vedkommende kjørte ut av veien i Bodøsjøen, men stakk fra stedet for politiet kom fram. Han ble imidlertid pågrepet kort tid etterpå, og ble tatt inn til politihuset for rustest.

JSF skaper stor støybe

Nabolagene til flybaser i USA og Nederland er lite glade for å få JSF som nabo. Amerikanske støyttall vekker stor bekymring.

Rune Grønlie 41 51 81 40
rg@an.no

Hans Trygve Holm 91 53 54 23
hth@an.no

Støyproblematikken vil være et viktig argument når regjeringen skal bestemme hvor Norges nye kampfly skal stasjoneres fra og med 2016.

Men det er ikke bare i Norge at støy fra Joint Strike Fighter F-35 Lightning II bekymrer. Støy fra F-35 skaper global bekymring. Iland som Australia, USA og Nederland er debatten stor.

Amerikanske myndigheter undersøkte forholdene rundt Eglin Air Force base i Florida. Deres konklusjon er at F-35 angivelig har en øyeblikksstøy på 136 decibel på hundre meters avstand i 500 knop. Ifølge Arbeidstilsynet vil en slik belastning gi hørselsskade etter et kvart sekund uten beskyttelse.

Dagens F-16 avgir 109 decibel på samme avstand i 450 knop.

Som en takeoff. F16-pilot Vegard Bøthun forteller at 450-500 knop er hastigheter som brukes ved taktisk flyging.

– Ved en takeoff har vi 150-200 knop, men samtidig har vi nesten maksimalt gasspådrag, så lydildet kan til en viss grad sammenlignes med det rundt 450-500 knop, sier Bøthun, og presiserer sterkt at han kun snakker om F-16.

– Hva som er tallene for JSF kjenner jeg ikke til, sier han.

Før jul skrev norske aviser at F-35 støyer flere ganger mer enn en F-16. Anslagene stammer fra den tidligere omtalte undersøkelsen.

Støybekymring. En del av rapporten omhandler flystøy. Siden basen sannsynligvis blir vertskap for F-35 har de estimert støyen og sammenlignet den med andre fly som F-16, F-15 og F-18.

Rapporten bekymrer nå beboere rundt flybasen.

Ifølge Air Force Times viser studien at den ene motoren til F-35 bråker mye mer enn de to motorene til F-15. Ifølge studien ligger støyen fra en F-15 midt mellom «norske» F-16 og blivende «norske» F-35.

«Mennesker som bor i nærheten av basen er vant til brøylende jettfly. Men da studien kom, og den viste at F-35 bråker mye mer enn en F-15, vakte det oppmerksomhet», skriver avisen.

Kjente tall. Ordfører Odd-Tore Fygle lar seg ikke skremme av målingene fra Florida.

– Det er tall vi kjenner til. Vi vet at F-35 støyer. Det vil den gjøre uansett hvor den blir stasjonert. Det er kun vi i Bodø som har lansert et forslag som gjør noe med

Storebror. F-35 er både større og dyrere enn F-16, og skal bråke særdeles mye mer.

Foto: Lockheed Martin

problemet. En ny flystripe mener vi vil redusere støyplogen for Bodøs befolkning, sier Fygle og fortsetter:

– Den nøyaktige effekten av ny flystripe vet vi likevel ikke før Forsvaret har gjort sine nøyaktige målinger. Det er tall vi venter på.

Testet i oktober. I oktober ble det foretatt reelle støymålinger av F-35 for første gang. De tallene er ikke offentlige før om en måned.

Men JSF-programmet ble tvunget til å gi lokale politikere et innblikk i målingene. Det skjedde i slutten av samme måned.

Richard McKinley er JSFs programoffiser og akustisk ingeniør. Han understreker at støy kan oppfattes på flere forskjellige måter.

– Det som kan være støy for deg, behøver ikke være støy for meg. Og omvendt, sier han på Eglin Air Force base sine hjemmesider.

Etter støytesten prosjektet foretok i oktober, tilbakeviser han at støyen fra F-35 skal være så høy, uten å legge fram de nøyaktige tallene.

fakta støyanslagene

F-35 i 500 knop

300 fot: 136 decibel
500 fot: 131 decibel
1000 fot: 124 decibel
2000 fot: 116 decibel
5000 fot: 103 decibel
10.000 fot: 90 decibel
20.000 fot: 75 decibel

F-16 i 450 knop

300 fot: 109 decibel
500 fot: 104 decibel
1000 fot: 96 decibel
2000 fot: 89 decibel
5000 fot: 77 decibel
10.000 fot: 66 decibel
20.000 fot: 54 decibel

Kilde: 2005 Brac Decisions and Related Actions, final environmental impact statement, Eglin Air Force Base, Florida

– Tar støyen på alvor

– Eglin-rapporten gir ikke de mest presise tallene, men det er klart at F-35 støyer mye, sier major Jarle Ramskjær i Forsvarsdepartementet.

Rune Grønlie 41 51 81 40
rg@an.no

Han kjenner til studien fra Eglin Air Force base.

– De målingene som ble gjort, er ikke de mest presise. Sammenligningen med F-16

går ikke an å overføre til norske forhold på grunn av at motoren ikke er den samme, sier han.

Han understreker likevel at F-35 støyer mye, og at støy er noe de tar på alvor.

– Støy kommer til å bli ei utfordring uansett, sier han.

Han påpeker at reelle støymålinger fra F-35 er blitt gjort, men han er usikker på når Forsvarsdepartementet får dem.

I dag er det tre aktuelle baser for F-35, Evenes, Bodø og Ørlandet. Han påpeker at ved alle tre stedene må det gjøres støytiltak. Jarle Ramskjær kjenner også til planene om ei ny flystripe i Bodø.

– Den er ennå med, men det

er et stykke igjen å gå der, sier han.

Kjenner studien. Major Jarle Ramskjær i Forsvarsdepartementet medgir at F-35 støyer mye.

Engstelse i South Carolina

Det er ikke bare i Florida at F-35 bekymrer beboere og politikere. I Beaufort, South Carolina, raser støydebatten. Byen er aktuell for å huse F-35.

Ifølge Beaufort Gazette var i forrige uke 30 støyeksperter fra det amerikanske forsvarset på plass i byen for å høre folks mening om byens nåværende F-18 og de kommende F-35.

Beaufort Gazette referer forsvarstalsmenn om at F-35 støyer like mye som en F-18.

Støyer mye. F-35 skaper støydebatt i USA

Smerteterskel på 120 decibel

Smerteterskelen for støy ligger på 120 decibel. Ifølge Fylkesmannen sine hjemmesider tidobles lydenergien når lydnivået øker med 10 decibel. En økning på 3 decibel er ei doubling av lydenergien. Dette på grunn av at skalaen er logaritmisk.

Krever sykehusutbygging

Nordland SV krever at Helse Nord gjennomfører den planlagte utbyggingen av Narvik Sykehus, slik det er forutsatt i den vedtatte investeringsplanen. Det vil si i rekkefølge etter den pågående utbyggingen av Nordlandssykehuset i Bodø og på Stokmarknes.

Det bygningsmessige forfallet er av en slik art, at en utsettelse av de planlagte investeringene til fordel for andre utbyggingsprosjekter ikke kan aksepteres.

Økt satsing på klimavennlig energi

Nordland SV forventer at nordområdene vil være et satsingsområde for forskning, utvikling og investering i ren og klimavennlig energi. Det betyr økt forsknings- og utviklingsaktivitet i nord, og at det etableres et pilotanlegg her.

Det er på områder som **havvindmø-**

ler, bølgekraft, tidevannskraft det bør satses. Flere industrisamfunn har muligheter for å øke energigjenvinning, og med økt statlig innsats til investeringer i grønn industri og utvikling av marked for gjenvunnet energi vil vi kunne bruke mer energi to ganger, heter det i uttalelsen fra årsmøtet.

ekymring

og Europa. De reelle støymålingene fra kampflyet er ikke offentliggjort ennå. Foto: Lockheed Martin

Tettsteder kan forsvinne i Nederland

Også i Nederland raser støyebraten. Landets luftforsvar skal stasjoneres ved Leeuwarden air force base i provinsen Friesland. Landet skal ikke bestemme seg for hvilke nye fly de skal kjøpe før senere dette året, men F-35 er høyaktuelt. Særlig etter at den norske regjeringen bestemte seg for å gå for kampflyet. Også Radio Nederland har kommet over støytallene, uten

å referere til studien i Eglin.

– F-35 vil bråke fire ganger mer enn F-16, skriver de.

I Nederland er det også tette forhold mellom flyplasser og hus. Støyen fra F-35 kan føre til at tettstedene Marssum og Jelsum ved basen kan forsvinne dersom F-35 stasjoneres i landet. Dette på grunn av husene blir ubeboelige på grunn av støy.

Utsikt. Det gamle vanntårnet på Røst kan bli et spektakulært utsiktstårn på Røst.

Illustrasjon: Narud, Stokke, Wiig Sivilarkitekter MNAL

Røst vil bygge nytt landemerke

– Dette kan bli et sted for store og luftige tanker, ordspiller en entusiastisk Arnfinn Ellingsen, ordfører på Røst.

styre sin begeistring over forslaget som nå foreligger.

– Og det finnes jo penger i Norge, tross finanskrisen. Prosjektet er beregnet å koste ti millioner kroner - det er selvfølgelig mye penger, men med en så god idé bør det være mulig å realisere dette, mener Ellingsen.

Reaksjonen så langt blant røstværingerne er ifølge Ellingsen svært positive.

– Alle mener dette er et spektakulært og spennende prosjekt, som kan bli et landemerke og seilingsmerke både for Røst og resten av Lofoten. Etter min mening kan det bli et helt spesielt midtpunkt i et levende fiskevær, og målet for ferdigstilling er foreløpig satt til 2012. Om det er mulig å gjennomføre gjenstår selvfølgelig å se, men dette er en unik mulighet til å sette Røst på kartet i enda større grad, mener han.

Arkitektene som står bak prosjektet mener bruken av tårnet kan tilpasses årstidene; tørrfiskekonferanse under skrei-

fisket, suite for bryggehotellet om sommeren, og selskapslige sammenkomster i den mørke årstid.

– Kanskje den kan til og med benyttes som Norges mest spektakulære hytte i lavsesongen. Det er bare å ta kontakt om noen ønsker å være med på dette prosjektet, er oppfordringen fra Arnfinn Ellingsen.

Idyll. Det kan bli svært så idyllisk på toppen dersom røstværingerne lykkes med planene sine.

Illustrasjon: Narud, Stokke, Wiig Sivilarkitekter MNAL

Full kranjel på loftet

Svein Sneffjellå 90 08 58 01
ss@an.no

I oktober 2003 kjøpte et Bodø-par en loftsleilighet i et hus oppført i 1953. Taksten var 590.000 kroner, kjøpesummen 720.000 for 65 kvadratmeter.

Haken var imidlertid at det er diskutabelt om det var gitt byggetillatelse til noen leilighet på loftet. Pålegg om ombygging ville koste kjøperne 500.000 kroner.

Nå ber paret og advokat Tore Benson Hålogaland lagmannsrett om å dømme selgerne til et prisavslag lik ekstrakostnadene.

Saksøkerne hevder at kommunen har bekræftet at det ikke er gitt byggetillatelse for leiligheten og at Fylkesmannen i Nordland har godtgjort kommunens syn.

Selgerne og advokat Øyvind J. Eidnes avviser kravet og mener alt var i sin skjønneste orden. I Salten tingrett fikk de medhold for det.

Men dersom lagmannsretten skulle gi kjøperne rett, har selgerne varslet at de i så fall vil ha erstattet prisavslaget fra takstmann Rune Kolberg. Han representeres av advokat Terje Kvarnsnes.

Krav. Tore Benson krever prisavslag fordi det ikke var gitt byggetillatelse til en leilighet et Bodø-par kjøpte for 720.000 kroner.